

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Elišky Kühnelové „Pojetí státu podle libertarianismu“

Práce Elišky Kühnelové je tematicky zaměřená na libertariánské teorie státu a otázku naplnění libertariánských principů v ústavě Liberlandu. Dané téma bylo aktuálnější před více než dvěma lety, kdy byla práce zadána, protože dnes už otázka Liberlandu, zdá se, víceméně vyšuměla. Přesto zde, myslím, stále existovala příležitost napsat zajímavou a přínosnou bakalářskou práci. V případě předkládané práce se tak bohužel nestalo. Autorka vytvořila text, který je v první řadě popisný, v druhé řadě dojmologický, ale v žádném momentě se mu nedaří vytvořit adekvátní přidanou hodnotu, která by umožňovala konstatovat, že jeho cíle byly naplněny.

Tyto cíle jsou dva. Autorka se jednak snaží „představit tuto [tzn. libertariánskou] filosofii, vymezit její klíčové principy a proudy, zjistit, jak je stát vnímán libertariány a v kontrastu toho reflektovat hlavní argumenty, které se zabývají jeho nevyhnutelností a nezbytností“, a jednak „představit Svobodnou republiku Liberland a pomocí analýzy její Ústavy zjistit, jakým způsobem chce zachovat vysokou míru ekonomické a osobní svobody tak, aby je politická moc nemohla ovlivnit.“ (s. 6) Prvořadým problémem práce je to, že se autorka příliš zaměřila na aspekt „představování“ a zcela upozadila slibované vymezení principů, reflexi i analýzu. Domnívám se, že práce měla vypadat tak, že v teoretické části dojde ke rozboru významných libertariánských teorií státu, který umožní vyvodit jejich nejdůležitější principy, a aplikovaná část se bude následně věnovat tomu, zda a jak jsou tyto principy naplněny v ústavě Liberlandu. Aby se však něco podobného mohlo podařit, musela by předkládaná práce využívat časově i intelektuálně o poznání náročnějších metod než těch, s nimiž reálně pracuje.

Teoretická část práce je v první řadě sledem výpisků z různých zdrojů, kdy autorka pouze shrnuje, co o tématu řekli jiní a nijak se nesnaží k debatě sama přispět. To je pro práci osudné zejména v tom směru, že pak nemůže dojít k identifikaci libertariánských principů, které by nějak sjednocovaly různé v práci shrnované texty, a tím pádem ani k vytvoření fundamentu pro aplikovanou část práce. V práci tak primárně zaznívá názor, či v lepším případě teorie, jednoho autora za druhým, aniž by však tato názorová koláž někam vedla. Na konci kapitoly 4 tak teoretická část práce končí naprostým vyšuměním po tom, co jsme se dozvěděli, co kritického si někteří autoři myslí o Nozickově teorii. Zejména se zde nevyskytuje žádný pokus o syntézu toho, co se měl čtenář v teoretické části vlastně dozvědět. Aplikovaná část, která se nachází v kapitole 5, tak na předchozí části práce vůbec nenavazuje.

Protože teoretické zakotvení textu je coby východisko pro aplikaci disfunkční, nemohla tato aplikace dopadnout příliš dobře. Kapitola 5 sestává v první řadě z velmi obsáhlé přímé citace z liberlandské Listiny základních práv a svobod, k níž autorka připojuje necelé tři strany svých komentářů. Tyto komentáře však nemají charakter analýzy a ani jej mít nemohou, protože pro takovou analýzu práce neposkytuje žádnou zřetelnou oporu. Jde tak pouze o autorčiny dojmy, s nimiž čtenář může a nemusí souhlasit, ale které se neopírají o žádnou strukturovanou argumentaci.

Kromě těchto fundamentálních výtek, lze vznést vůči předkládané práci i několik dalších námitek. Poměrně významná je ta, že práce je přes poměrně široké spektrum zpracovaných zdrojů názorově velmi jednostranná a pohybuje se téměř výhradně uvnitř libertariánské ideologie (nevýznamnější výjimku patří shrnutí politické filosofie Thomase Hobbesa). Charakteristické pro ni tak je, že i argumenty pro nezbytnost státu jsou reprodukovány z prací libertariánů a ne někoho, kdo je reálně zastává, nebo že Rothbardovy značně extrémní názory si sice vysloužily kapitolu, kde mělo dojít k jejich kritickému zhodnocení, ale ta je reálně pouze shrnutím jediného článku, jehož kritické výhrady jsou

skutečně slabým čajíčkem. Primárním účelem práce sice nebylo libertariány kritizovat, ale přesto lze jen velmi těžko jejich teorie skutečně analyzovat, pokud se člověk nepokouší vytvořit si od nich jakýkoli kritický odstup.

Nesprávně udělaný je seznam literatury. Ten rozděluje použitou literaturu na tu, kterou autorka disponovala ve fyzické podobě, a na internetové zdroje. To je zbytečné a zdržuje to čtenáře při hledání. Větším problémem nicméně je, že autorka neumí citovat články z odborných žurnálů a v sekci internetových zdrojů je volně míchá se žurnalistickými a jinými webovými texty, které v její práci mají stejnou bibliografickou formu.

*

Od zadání práce uběhlo mnoho času, předložený text se však jeví šitý horkou jehlou. Jako vedoucí jsem od autorky dlouhodobě neměl o jejím progresu žádné zprávy a výsledná podoba práce vznikla zcela nezávisle na mně. Celkově musím konstatovat, že práci ne nedaří dosáhnout cílů, které si vytyčila, a to zejména z důvodu uplatnění nevhodných metod. Pozitivem je, že autorka prošla široké spektrum zdrojů, byť značně jednostranně zaměřených. Tento kapitál se jí bohužel příliš zúročit nepodařilo. **S ohledem na výše popsané problémy se domnívám, že práce je na hranici obhajitelnosti a v závislosti na průběhu obhajoby doporučuji její hodnocení v rozmezí známek tři až čtyři.**

Otázky k obhajobě

Odkud se berou přirozená práva? Lze z faktů (jako je třeba určité konstatování o tom, jaká je lidská přirozenost) odvodit hodnotové soudy (jako je třeba přiznání jakýchkoli práv)? Jak?

V Praze 19. 8. 2018,

Petr Špecián, Ph.D.